

УДК 316.324.8:[140.8:[13+165.173]](045)

До 160-річчя від дня народження В. Вернадського

Микола Сенченко,

директор Книжкової палати України, професор,
e-mail: director@ukrbook.net

Ера домінування Розуму*

**Дослідження інформаційних взаємодій
Всесвіту та свідомості людини**

Відомий французький письменник ХХ ст. А. Моруа писав: "Наступне сторіччя або буде духовним, або наступного сторіччя не буде зовсім". У наш час цей вислів набув актуального значення. Останні дослідження квантової механіки довели наявність Тонкого світу, який пронизує все матеріальне та формується інтелектом людей, тобто колективна свідомість людства безпосередньо впливає на матеріальний світ.

Сталося духовне зцілення, і відтоді дослідники розпочали посилено збирати й вивчати знання про Тонкий світ, інформаційну взаємодію у Всесвіті, свідомість Людини й колективну свідомість. А в результаті — дійшли висновку про існування Світового Розуму й Творця.

Дослідження езотеричної та філософської літератури свідчили про наявність Творця, про існування, крім матеріального світу, — Твердого й Тонкого світів. Однак потрібні були докази, які могла надати тільки наука.

Вивчення праць учених початку минулого століття В. Вернадського, П. Тейяра де Шардена, Е. Ле Руа та сучасних дослідників дало змогу виявити надзвичайно велику кількість наукових досліджень, присвячених інформаційним взаємодіям та свідомості. На жаль, результати цих розвідок були доволі важкими для розуміння, та й публікували їх зазвичай малими накладками у форматі препринтів.

Знадобилося кілька років, щоб зрозуміти й оформити в систему ці наукові знання. І коли учені з'ясували, що фізичний світ, який нас оточує, — це доволі невеликий і доступний до вивчення фрагмент Всесвіту, що життям керують енергоінформаційні закони, що моральність і духовність як інформаційні взаємодії чинять вирішальний вплив на людську поведінку, що люди повинні ставитися до життя й природи усвідомлено, виникло невгамовне бажання поділитися цими знаннями, адже суспільство, яке їх опанує, житиме за іншими законами — мудріше, простіше, гармонійніше.

Віра в небесне походження духу людського є невіддільною частиною ментальності українського народу та йде з глибин століть, від могутніх вождів і жерців, які скеровували слов'янські племена невідомими земними шляхами. У скарбниці національної думки зафіксовано важливі коди розуміння місця людини в космічній системі та моральних принципів взаємодії з навколишнім світом. Прийшовши на Русь, близькосхідне християнство відчуло сильний вплив прадавньої, морально вищої системи світогляду — слов'янського православ'я.

Тисячоліттями на наших теренах відбувалися зміни християнства, тривають вони й донині, формуючи ідеали православ'я. І річ не в тім, що за вбранням християнських святих виявляються риси слов'янських божеств, язичницьких духів-покровителів, а в тім, що в православних текстах, коментарях до Писання та проповідях наявні постулати, нехарактерні для ранньої ідеології Сходу.

У працях слов'янських релігійних мислителів як вищі цінності затверджено справедливість, моральність і правду. Православні священники проповідують такі самі принципи, об'єднуючи їх у божественну справедливість, окрім того — ідеї не лише любові до рідної землі, а й терпимості до іновірців. Наймудріші церковники розуміють, що для національного здоров'я вкрай важливим є збереження вікових традицій і звичаїв, а не то альне й бездумне руйнування попереднього життєладу.

Розглянемо ще один важливий вплив християнства на слов'янське православ'я. Відомо, що язичництво — це поклоніння творінню (створенню), а не Творцеві, тобто шанування чи поклоніння кому-небудь або чому-небудь, окрім єдиного Бога. Як відомо, єдинобожність, задекларована в усіх світових релігіях (християнстві, мусульманстві, буддизмові, юдаїзмі), була основою перетворення громад і племен на єдиний народ та організації держави. Цю роль християнство виконало на всій території розселення східних слов'ян, увібравши в себе найцінніше зі слов'ян-

* Продовження. Початок див.: Вісник Книжкової палати. 2023. № 9. С. 3—10; № 10. С. 3—9.

ського православ'я. Отже, сучасне трактування Східної церкви, що вона є Православною християнською церквою і для неї православ'я починається з II ст. н. е., можна вважати виправданим. Крім того, Східна церква залишилася на принципах, прийнятих першими Священними Соборами, — Символах Віри — і тому є спадкоємицею Єдиної християнської церкви, яка перестала існувати після Великого Розколу 1054 р.

У 1922 р. на урочистих зборах у день 103-ї річниці Петербурзького університету професор П. Сорокін у напутливій промові студентам зазначав [1, с. 54]: "Перше, що ви повинні узяти із собою в дорогу, — це знання, це чисту науку, обов'язкову для усіх, окрім дурнів, що не лакействує ні перед ким і не схиляє покірно голову перед будь-чим; науку, точну, як перевірений компас, що безпомилково вказує, де Істина і де помилка. Вашим девізом має стати заповіт Карлейля: "Істина! Хоч би небеса розверзлися на мене за неї! Ані найменшої фальші! Хоч би за відступництво обіцяли все блаженство раю!"

Друге, що ви повинні узяти з собою, це любов і волю до продуктивної праці — важкої, наполегливої, розумової та фізичної. Але цього мало. Треба запастися вам ще й іншими цінностями. У ряді їх на першому місці стоїть те, що я називаю релігійним ставленням до життя.

Світ не лише майстерня, а й найбільший Храм, де кожна істота й передусім кожна людина — промінь божественного, недоторканна святиня.

"Людина людині друг", — ось що має служити вашим девізом. Порушення його, а тим більше заміна його протилежним заповітом, заповітом зврячої боротьби, вовчої гризні один з одним, заповітом злості, ненависті й насильства ніколи не миналося дарма ані для переможця, ані для переможених".

Ост анне відкрит т я квант ової механіки

Поки невігластво керує свідомістю людства, вона перебуватиме в духовному рабстві. Людина буде донором, постачальником дармової психічної енергії для сил, що її спрямовують. На запитання, що це за сили й звідки вони взялися на планеті Земля, відповісти важко. Час виникнення цих енергій сягає глибокої давнини. І якщо взятися за висвітлення цього питання, то потрібно відмовитися від теми статті й перейти до цілковито іншого дослідження. Проте маємо визначитися з питаннями існування душі та впливу колективної свідомості на фізичний світ. Тоді стануть зрозумілими численні процеси, що відбуваються у Всесвіті.

Останні досягнення квантової механіки, як зазначалося, дали змогу осягнути світобудову з

іншого фокусу й дійти висновку, що є духовний світ, який впливає на її структуру. Квантова механіка досліджує частинки як фізичну структуру й частинки як хвилі (енергію). Виявилось, що за межами елементарних частинок — нейтронів, протонів, електронів, позитронів тощо — існує не матеріальний світ, а його хвильова функція. Всесвіт складається із субстанції, яку не можна назвати матеріальною. Це духовна субстанція, яка в фізиці має значення тільки чітко організованої хвилі. Вона організована сильніше, ніж фізичний світ. Саме ця хвильова функція й визначає структуру Всесвіту та побудову світу матеріального.

Є хвилі, метрики яких дорівнюють метриці Всесвіту. Події, що відбуваються у фізичному світі й навіть окремі слова назавжди фіксуються в певній точці Всесвіту. Отже, є Вища Сила (Всесвітній Розум, Бог, Абсолют), що охоплює ("бачить") увесь світ миттєво завдяки таким хвильовим функціям.

Хвильову функцію мають люди, атоми, молекули тощо. Матеріальний світ — це неживий світ, яким керує хвильова функція, фактично — дух. Це можна обчислити з математичною точністю: є довжина, частота й фаза хвилі. Коли фізик проводить експеримент зі своїм приладом, то може попросити, щоб хвильова функція видала йому частку. Так було відкрито нейтрино й антинейтрино.

Підсумуємо: експериментально доведено, і з допомогою математики зокрема, існування духовного світу, творчих сил Всесвіту, від яких залежить існування світу матеріального, а отже й людства. Це відкриття квантової механіки, що, зі свого боку, відкрила інший світ — духовний, вважають останнім словом науки.

Душа існує, й вона безсмерт на

Р. Мадатов — релігієзнавець, доктор історичних наук, викладач кафедри релігієзнавства в одному з празьких університетів, опублікував надзвичайно цікаву статтю, в якій навів докази існування душі з наукового погляду. Публікація зацікавила журналістів газети "Ехо-камера", і вони вирішили поспілкуватися на цю тему безпосередньо з автором. Адже якщо людство прийме факт існування та безсмертя душі як наукову даність, життя на Землі обов'язково зміниться на краще. Наведемо текст інтерв'ю повністю.

"Чому ви вважаєте, що це знання перетворить життя на Землі? Адж е віряни й так визнають цей факт."

— Віряни — це одне, а наука, світські працівники — це інше. Якщо ми почнемо офіційно

визнавати життя як черговий етап буття, то будуватимемо його цілковито по-іншому, з гуманістичних позицій. Ми почнемо розуміти, що зможемо або піднятися на шляху самовдосконалення, або погубити душу заради певних миттєвих благ: грошей, влади тощо.

— *Доказів існування душі наводилось багат о: і вченими, у т ому числі медиками, і релігійними діячами. Чим відрізняють ся Ваші докази?*

— Я вирішив підійти до питання одночасно і з наукового погляду, і з езотеричного, і з логічного. Суто релігійних догм я прагнув не торкатися — пам'ятаючи про те, що люди з практичним складом розуму все далі й далі відходять від релігії, бачать у ній лише економічний і політичний інститут. Водночас я розумів, що ті або інші докази вже хтось наводив, тому не претендую на ексклюзивність. Я спирався на тезу: що більше говорити на цю тему, то краще буде для людей — вони почнуть замислюватися над тим, як не псувати своє життя.

Виходячи з наукових основ доведення будь-якої теореми, я наводив докази поетапно. Розпочнімо зі свідомості. Багато вчених вже визнали той факт, що вона не належить м о ж у та фізично му тілу. А також і то й що свідомість матеріальна. Це доводить той простий факт, що вона існує. А якщо щось існує — його утворено певною формою матерії, якою — це питання інше: якщо ми не можемо щось визначити, схарактеризувати, це не означає, що цієї форми матерії не існує. Головне, що є матерія й немає порожнечі. І ось такий простий висновок наука ніяк не може наважитися зробити!

— *Що їй заваж ає, на ваш погляд, зробити т акий висновок?*

— Передусім той факт, що ще не змогли домовитися про термінологію стосовно власне поняття матерії. Що це таке? Те, що ми бачимо — чуємо — відчуваємо? Те, що ми можемо, у крайньому разі, зафіксувати якимись приладами (різні промені, радіацію тощо)? Так, безумовно. Але років двісті тому ту саму радіацію ще ніхто не міг зафіксувати. Проте вона є. І була. Як бачите, висновок простий: якщо ми на цьому етапі нашого технічного розвитку не можемо щось зафіксувати, це означає тільки те, що ми поки не створили потрібних приладів, а зовсім не те, що об'єкта не існує.

Той факт, що об'єкт існує, побічно підтверджує саме наука. Ось що зазначають фізики: "З'ясувалося, що для того, щоб усі космічні об'єкти рухалися в просторі так, як вони роблять це зараз, Всесвіт має бути наповнений якоюсь

невідомою людям матерією ("темною" матерією), маса якої за приблизними розрахунками становить майже дев'яносто відсотків від загального числа маси у Всесвіті".

Який з цього висновок? Те, що ми можемо якимось чимось зафіксувати, — лише верхівка айсберга, решту приховано від наших органів чуття й приладів. І цілком може трапитися, що в темних глибинах підводної частини айсберга саме й перебуває матерія свідомості.

— *Прот е, наскільки я знаю, в ж е існують досліди, щоб зробити и невидиме видимим.*

— Так, наприклад, академік Анатолій Федорович Охатрін, який працював у академіка Корольова, керівник лабораторії біолокації та Інституту мінералогії, геохімії і кристалохімії рідкісних елементів, засновник мікролептонної теорії поля, винайшов спеціальний фотоелектронний апарат і зміг зробити видимими думки.

Ось що він зауважував на цю тему: "Ми попросили жінку-екстрасенса випромінювати певне поле, наділивши його інформацією. Коли вона робила це, за допомогою фотоелектронного апарату ми фіксували те, що відбувається. На фото було видно, як від аури, що оточує її, відділяється щось на кшталт хмаринки й розпочинає рухатися самостійно. Такі мислеформи, насичені певними настроями й емоціями, можуть впроваджуватися в людей і навіть чинити на них вплив". Академік А. Охатрін не самотній, схожі досліди проводив і професор Олександр Чернетський. Йому вдалося сфотографувати думку людини.

— *Мож у припуст ит и, що т ут почалося! Наука відповіла так, як вона і відповідає в т акому разі: "Цього не мож е бут и, т ому що не мож е бут и ніколи!"*

— Цілком правильно, це й почалося. Я докладно про це не розповідатиму, кому цікаво, нехай пошукає в інтернеті інформацію про досліди цих чудових учених. Які, до речі, були проведені навіть не зараз, а ще в 1980-х роках.

— *Ви почали з т ого, що свідомість є мат еріальна, не належ ит ь мозкові т а фізичному т ілу. Але де конкрет но відбуваєт ся процес мислення?*

— Відповідь ніби на поверхні — у мозку, звичайно. Водночас наразі вченим не вдалося пояснити механізм, завдяки якому свідомість у ньому функціонує і як відбувається процес мислення. Щоправда, були учені з незашореною свідомістю, наприклад, Наталія Петрівна Бехтерева. Ось що писала нейрофізіолог зі світовим ім'ям: "Гіпотезу про те, що мозок людини лише сприймає думки звідкись ззовні, я вперше почула з вуст нобелівського лауреата, професора Джона

Екклза. Звичайно, тоді це здалося мені абсурдним. Але потім дослідження, що проводяться в нашому Санкт-Петербурзькому науково-дослідному інституті мозку, підтвердили: ми не можемо пояснити механіку творчого процесу. Мозок може генерувати лише найпростіші думки на кшталт як перевернути сторінки читаної книги або перемішати цукор у склянці. А творчий процес — це вияв цілковито нової якості".

Інші учені на доведення того, що мислення відбувається в іншому місці, наводили той факт, що зміна активності мозку жодним чином не впливає на процес мислення, посилаючись на досліди, коли томограф фіксував активність мозку в коматозному стані, у стані гіпнозу. Та й той факт, що чудово озброєна сучасна наука досі не знайшла в мозку місце, де локалізується інформація, теж не відкинеш.

Більш ранні дослідження — наприклад, аж 1920-х років, — теж дуже цікаві. Так, Карл Лешлі, відомий у той час дослідник мозку, неспростовно довів, що умовні рефлексії у шурів не зникають після видалення по черзі цілковито різних ділянок мозку. У такий спосіб він продемонстрував, що в мозку немає якоїсь "спеціалізованої" ділянки, яка відповідає за ці рефлексії. Такий самий ефект спостерігається і в людей: за вимушеної ампутації більшої частини мозку вони зберігають усі розумові здібності. Відомий феномен американця Карлоса Родрігеса, який живе без лобових доль мозку (тобто у нього не було понад 60 відсотків мозку).

І такий приклад не поодинокий. Зокрема, у рефераті доктора Робінсона з Паризької академії наук описано випадок, коли чоловік дожив до 60 років, вів нормальне життя, дістав травму голови, через місяць із лишком помер, а лише після розтину з'ясувалося, що мозку в нього майже не було! Була лише завтовшки з аркуш паперу оболонка мозкової речовини. У німецького фахівця Хуфланда (який, до речі, після описаного випадку повністю змінив свої медичні погляди) був схожий випадок: у померлого пацієнта, який зберігав розумові й фізичні здібності до моменту, коли його розбив параліч, у черепній коробці мозку не виявилось взагалі! Замість мозку там було 300 грамів рідини.

У Голландії в 1976 році помер один із найкращих годинників країни, 55-річний Ян Герлінг. Розтин показав, що у нього замість мозку теж була рідина, подібна до води. У Шотландії, в Шеффілді, лікарі були вражені тим, що у студента з IQ 126, вищим за середній, рентген виявив повну відсутність головного мозку.

— Ну, є думка, що ділянки мозку здатні брати на себе функції втрачених частин.

— Так, здатні, й такі випадки також відомі. Але вода в черепній коробці теж здатна?! А випадок із шотландським студентом? Якщо з правила є винятки, правило вже не працює. До речі, відома латинська фраза, що з будь-якого правила є винятки, — не що інше, як неправильний переклад: правило не працює, якщо є хоч би один виняток. Доказом того, що процес мислення здійснюється не в мозку, були й експерименти психіатра Геннадія Павловича Крохалева, який розробляв проблему реєстрації видінь. Ще у 1979 році він отримав патент на фотографування звичайним фотоапаратом і відеокамерою галюцинацій пацієнтів. Ці фіксації давали йому змогу лікувати ефективніше. А у 2000 році вийшла його стаття про те, що ці галюцинації й думки перебувають не в мозку людини, а десь ззовні.

Прямим доказом існування свідомості поза тілом є і описи пацієнтами своїх відчуттів під час виходу свідомості з тіла під час клінічної смерті. Таких свідоцтв — сотні тисяч! Люди описують, як бачать себе збоку, як переносяться за тисячі кілометрів від свого тіла й чітко розповідають, що там бачили, й усе збігається до найдрібніших деталей. І тут вже офіційна наука нічого зробити не може, було навіть придумано спеціальну назву для таких станів: "досвід перебування поза тілом".

— Я, звісно, не фахівець, але мені здається, що якщо цьому навчитися, то сліпі від народження зможуть пізнавати світ!

— Між іншим, сліпі від народження також потрапляли у стан клінічної смерті та описували те, що бачили. Деякі стверджують, що це галюцинація. Про яку галюцинацію йдеться, якщо людина сліпа від народження й просто не знає, як виглядає те, що вона бачила?!

— У минулій нашій бесіді Ви висловили думку, що реінкарнація можлива. Так, можливо, ці видіння сліпих від народження — лише досвід їх минулого життя, коли вони бачили?

— Усе може бути, це не доведено, але і спростувати це неможливо. А ось щодо вашого питання про "навчитися", тобто приклади усвідомленого відділення свідомості від фізичного тіла. Навчилася цього людина спеціально або це природжені здібності, навіть неважливо. У книзі Джеффри Мішлага "Корені свідомості" ґрунтовно описано численні дослідження феномену виходу з фізичного тіла в нью-йоркській лабораторії Американського товариства психічних досліджень. Фахівці лабораторії здобули недвозначні докази того, що під час виходу з тіла свідомості чи

астрального "двійника", цей "двійник" чітко описує місця, де побував, ділиться інформацією, яку там зібрав. Є навіть приклади впливу цього "двійника" на фізичні прилади.

— *Усе це дуж е й дуж е цікаво, але як безпосередньо ст осует ься доведеного існування душі?*

— **Цими прикладами я підводив до думки, що людина — не що інше, як певна енергетична сутність, "одягнена" у фізичне тіло. І свідомість, як і душа, не належить тілу.**

— *Я правильно зрозуміла, що свідомість у вашому розумінні і є душею?*

— Правильно! Свідомість є матеріальною субстанцією не відомої нам нині форми матерії, яка продовжує існування й після смерті "одягу" — фізичного тіла. І в цьому плані безсмертна свідомість — душа є більш цінним і значущим поняттям, ніж навіть ті, що пропонують нам різні вірування та релігії. У будь-якій релігії є елементи містики, чудес, тобто всього того, що людина зі скептичним й аналітичним складом розуму заперечує. У цьому разі — це суто фізика: душа — свідомість існує незалежно від релігійних переваг, вона існує матеріально, її існування можна довести в майбутньому не побічно, а безпосередньо — з допомогою приладів, які, я вірю, будуть створені. Найголовніше — вона безсмертна! А отже, ми, віддавши кінці, не помираємо назавсім, як геніально сказав Висоцький.

— *Виходить, що ви ставите знак рівності і не лише між свідомістю та душею, а й між цим і особою?*

— Ставлю! Сміливо ставлю!

— *І моя душа, яка у мене є, існують завжди?*

— Існуватиме, але тільки словосполучення "у мене є душа", на мій погляд, некоректне. Навіть більше, неправильне. Це начебто мій костюм сказав: "У мене є людина на ім'я Руслан". Ви, я — ми і є душі, одягнені в тіла!

— *А чи є які-небудь докази єдиної системи особи — свідомості і — душі й фізичного тіла?*

— Є, це так званий фантомний ефект, описаний у працях багатьох учених. Усі, хто цікавляться темою фантомів, має пам'ятати відоме фото. Його зняли у спеціальних променях. У дерева бракувало частини стовбура й крони після удару блискавки. Проте на фото бачимо немовби ціле дерево — помітні й відсутні гілки, стовбур і навіть листя. Відсутні в реальності, але збережені на фото частини — якраз фантом дерева. Що це означає? Дерево втратило окремі фізичні частини, але зберегло тонкоматеріальні частини. Це ніби "душа" дерева. У тонкому світі вона існує в

первісній формі. Що й зафіксував фотограф. Фантомні частини повністю повторюють форму суті дерева, його "душу". Фантомний ефект виявляється не лише візуально, а й у відчуттях. Давно відомий ефект фантомних болів, коли болять (ниють і сверблять) ампутовані кінцівки.

Фантомні відчуття бувають настільки сильними, що інваліди намагаються навіть ставати на відсутню ногу — вони її повністю відчують. Офіційна медицина пояснює це фізіологією. Цією самою "фізіологією" вона пояснює все, чого не може пояснити. Проте фантомні відчуття є навіть у людей зі зламаним хребтом, а офіційна медицина відхрещується від цього й наполягає, що "за фізіологією це неможливо". Однак це ж е! Психіатри зауважують про психічну природу цього феномену, але пояснити фантомні відчуття в інвалідів із дитинства, які народилися без руки чи ноги, не можуть і вони. Проте виходить, що фантомну пам'ять про кінцівки, що не існували ніколи, закладено в самій природі людини. Одні говорять — у генах, я скажу — у душі.

— *Або це знову пам'ять про минуле життя, де руки-ноги були на місці?*

— Це є лише додатковим доказом безсмертя душі.

— *Тоді виходить, що роль душі — свідомості — особи набагато важливіша у формуванні й організмі, й відчуттів людини?*

— Цілком правильно! Академік Микола Вікторович Левашов зазначає про це так: "На питання про те, як відбувається розвиток ембріона Людини (як і будь-якого іншого живого організму), біологи й медики, з непохитною вірою у свої знання, часто з поблажливою посмішкою до питання невігласа, твердо відповідають: "У різних зіготних клітинах (клітинах ембріона) з'являються різні гормони та ферменти і, як наслідок цього, з однієї зіготної клітини розвивається мозок, з іншої — серце, з третьої — легені тощо".

Проте як вони знають, у що їм розвиватися? Гени підказують? Як зручно все пояснювати генами, тим більше майже ніхто точно не розуміє, що це таке! Коли ділиться перша клітина, з'являються дві, ЦІЛКОМ ТОТОЖНІ одна одній! Потім процес повторюється, і ось вже маємо сотні таких самих тотожних одна одній клітин! Виходить, що ВСІ клітини ембріона мають тотожну генетику. Так звідки ж з'являються клітини кісток, мозку, ферментів і так далі? Вичерпну відповідь вам не дасть жоден біолог чи медик! Якщо за основу взяти матеріалістичне сприйняття світу, засноване на відомих сьогодні законах фізики, то відповіді не буде НІКОЛИ!

— А якщо взяти за основу немагнітне існування Всесвіту, а наявність у душі, яка керує всіма процесами, то відповідь буде?

— Мені здається, це вже всі зрозуміли! Окрім офіційної науки! (Сміється.) Ось дивіться, що пише Левашов: "Дослідження електричних потенціалів навколо насіння рослин надали феноменальні результати. Після опрацювання даних, учені (Херолд Берр з Єльського університету та ін.) зі здивуванням виявили, що у тривимірній проекції дані вимірів навколо насіннячка жовтця утворюють собою форму дорослої рослини жовтця. Насіннячко ще не лягло у благодатний ґрунт, ще навіть не "проклюнулося", а форма дорослої рослини вже є. Цій енергетичній формі слід лише заповнитися атомами й молекулами, щоб квітка стала справжньою, видимою для наших очей".

Мені видається цілком очевидним, що душа і є тією матронею, що визначає форму й зміст майбутньої людини. Та і будь-якої іншої істоти — слід бути послідовним, душа є в усього.

— Однак як усе це відбувається насправді? Є запліднена яйцеклітина, яка почала ділитися на ідентичні клітини. А потім що? До цих сотень однакових клітин "приклеюється" якась не вловима доки нашими приладами сутність і починає керувати конструкцією? Доводить її до пуття — як із тим жовтцем?

— Так! Недаремно майже в усіх релігіях йдеться про те, що душа з'являється не від моменту зачаття, а пізніше — коли є до чого "приклеїтися". Мозок людини в цьому разі є певним приймачем інформації від особи — свідомості — душі. Інформація — керівництво до дії. Недаремно нейрони мозку дуже схожі на приймально-передавальний пристрій навіть зовні! Це вам скаже будь-який біолог, який знається на фізичних електричних схемах.

— Якщо нейрони мозку можуть приймати інформацію від душі, немов радіо, то вони мають уміти, ймовірно, і передавати інформацію в навколишній простір? Можливо, цим можна пояснити і телепатичні здібності, і ясновидіння? І передавання думок на відстані?

— Мені здається, це очевидно! Академік Наталія Петрівна Бехтерева, перед якою я схилию голову, зауважує: "Мозок відгороджений від зовнішнього світу кількома оболонками, він надійно захищений від механічних ушкоджень. Проте через усі ці оболонки ми реєструємо те, що відбувається в мозку, причому втрати в амплітуді сигналу при проходженні через ці оболонки напрохуд невеликі — щодо прямої рестрації з

мозку сигнал зменшується по амплітуді не більше ніж удвічі-утричі (якщо зменшується взагалі!). Можливість прямої активації клітин мозку чинником зовнішнього середовища і, зокрема електромагнітними хвилями, що здійснюється у процесі лікувальною електромагнітною стимуляцією легко доводиться "ефектом", що розвивається. Які ще потрібні докази? Тільки фізичні. Чекаємо від фізиків потрібних приладів!

— Усе зрозуміло, але ще раз повернімося до теми реінкарнації. Як теорія реінкарнації впливає у Ваші докази існування та безсмертя душі?

— Власне, факт реінкарнації доводить якщо не безсмертя, то дуже й дуже тривале життя душі, принаймні в кілька людських життів.

— Чи можна визнавати факт реінкарнації науково доведеним?

— Є надто багато випадків, документально зафіксованих ученими, щоб це зневажати. Наведу лише два. У 1970-х роках у Берліні 12-річна дівчинка після травми заговорила італійською мовою, якої не знала, як рідною. Про це не лише заговорила, а стверджувала, що вона італійка, Розетта, і народилася в 1887 році. Назвала й адресу, де жила. Батьки повезли дівчинку за цією адресою в Італію, двері відчинила старенька. Вона виявилася дочкою тієї самої жінки Розетти, чия душа вселилася в дівчинку. За її словами, мати померла в 1917 році. Дівчинка ж, побачивши стареньку, вигукнула, що це її дочка на ім'я Франса. Стареньку насправді звали Франсою.

Інший випадок трапився в Індії. Дівчинка змалечку стверджувала, що вона дорослий чоловік, що в неї була дружина, діти, називала місце, де жила. Батьки відвезли її в те село, там вона безпомилково упізнала будинок, у будинку — свою кімнату, а щоб їй повірили, вказала місце, де в минулому житті закопала в бляшаній коробці монети. Коробку знайшли. Це випадки усвідомленої реінкарнації, певного вселення душі в тіло, в якому живе інша душа. Тому це радше виняток. Однак є випадки, коли люди просто згадують — під гіпнозом, у стані зміни свідомості — свої минулі життя. І наводять докази.

— Якщо резюмувати, то який висновок випливає?

— Душа існує. Її можна назвати тонким тілом, що слугує "будиночком" для особи, суті людини, її свідомості, пам'яті, мислення. Це тонке тіло не помирає разом із фізичним, переселяючись після фізичної смерті в інше тіло. Твердження, що душа після смерті тіла перебуває в якихось місцях на кшталт раю, пекла, чисти-

лица або на абстрактних "небесах", мені здається хибним. Точніше, хибне, власне, формулювання назв цих "місць". Душа, як мені здається, залежно від свого духовного розвитку, від своїх налаштувань, від відчуттів, від вчинків тіла за життя, потрапляє в наступному житті в різні тіла. І це буде або "рай" для неї, або "пекло". Тут я нічого нового не відкрив (сміється), усе це є в індуїзмі. Якщо твої думки, наміри, бажання були чистими, твоя карма не зіпсована, твоє наступне життя буде кращим за попереднє. Ну, а якщо навпаки...

То му я й стверджую, що якщо людство на офіційному рівні визнає існування та безсмертя душі, воно не наповнюватиме планету негативом, злістю, смертю собі подібних. І все це, зверніть увагу, відповідає основним постулатам майже всіх релігій: не убий, не вкради і так далі".

Отже, думка матеріальна, і колективна свідомість впливає на матеріальний світ.

Висновок

Головним мотивом нашого дослідження є бажання зрозуміти, у чому полягає мета подальшого розвитку людства? Яка роль кожної Людини в цьому житті? Прогрес природознавства доцільно вимірювати становленням галузей, що робили суттєвий внесок у філософію науки, зумовлену відкриттям нових законів природи. І в цьому аспекті принципова саме новизна, оскільки уточнення вже відомого не створює передумов для виходу з площини сталих уявлень. Роль "генератора філософії" в різний час виконували геометрія, небесна механіка, математичний аналіз, термодинаміка, електродинаміка, теорія ймовірності, теорія множин, квантова механіка, математична логіка й інші розділи математики та фізики.

Проте ера екстенсивного розвитку науки, мабуть, добігає кінця. На перший план, як з онтологічного, так і з гносеологічного погляду, виходять міждисциплінарні дослідження. Вони орієнтовані на синтез знань із різних сфер і поширення природничо-наукових підходів до науки про Людину і суспільство та інші предмети, що не мають власного теоретичного апарату.

Багато допитливих людей шукають відповіді на запитання: чи впливає кожен із нас певною мірою на процеси, що відбуваються у Всесвіті, тобто на Світобудову, і в чому полягає мета подальшого розвитку людства?

З'ясувати це намагалися чимало дослідників, зокрема В. Вернадський, А. Вейник та інші. Наразі однозначної відповіді немає, але, на наш погляд, у цьому контексті доволі логічними є міркування І. Острєцова. *Він вважає, що при-*

значенням кожної Людини, яку відрізняє від інших біологічних видів наявність Розуму, є накопичення Інтелекту у Світ цього Розуму, Інтелекту у Ноосфери. Інакше кажучи, кожній Людині у процесі творчої діяльності сприяє накопиченню Інтелекту у Світ цього Розуму. І це є основним призначенням людства. [2].

Настає ера Знання, і, вивчаючи тонкощі закульісних процесів, Людина поповнює Ментальний план новими мислеформами. Ці мислеформи з реальними **Першодіями**, обробляються Світовим Розумом і з часом повертаються на Фізичний план, на нашу Землю. Світовий Розум має певну інерцію, а тому трансформації земного життя відбуваються із запізненням. Окрім того, для ухвалення правильних рішень ще недостатньо справжніх знань, бо люди з властивою їм лінністю не формують їх.

Проте що більше буде людей, які здобудуть істинні знання, то швидше ці знання змінять брехню, що панує в інформаційному просторі та розумі псевдоеліти. Дослідження, проведені науковцями Принстонського університету, які вивчали суспільні процеси під час трагедій, переконливо продемонстрували існування та дію колективної свідомості. Ці дані здобуто неупередженими генераторами випадкових чисел. Виявляється, що навіть електронні механізми здатні відчувати загальний біль, відчай або радість людства, і якщо це так — то ми на порозі нового розуміння і наших можливостей, і нашого сенсу життя. Здається, що разом із нами генерується загальна світова свідомість, здатна впливати щонайменше на поведінку нестійких електронних пристроїв.

Результати досліджень багатьох учених свідчать: коли думку сфокусовано на віддаленому об'єкті, він може змінити поведінку. Постає закономірне запитання: чи можуть мільйони або мільярди людей вплинути на певні світові події, якщо будуть однаково й синхронно мислити? Експерименти дають змогу припустити, що коли безліч людей думають в одному напрямі, світ справді може змінитися. Розумова зосередженість маси людей спроможна непередбачувано впливати на фізичний світ. Кінцевий результат залежить від сили концентрації масової свідомості та поставленої мети.

Колективна свідомість мільярдів індивідів зазвичай розпорошена, а загальна увага розподілена між тисячами тисяч різних об'єктів чи щоденних справ. Тому колективний розум мільярдів людей упродовж численних днів і ночей перебуває в дрімоті чи функціонує безцільно. Проте у виняткових обставинах, наприклад, упродовж

телепередач у прямому ефірі, коли мільйони людей сфокусовані на одному об'єкті, відбувається феноменальне явище. У короткі яскраві моменти, коли розосереджені мільярди "зернин" глобального Розуму об'єднуються в єдине ціле, прокидається глобальна планетарна Свідомість. У такі рідкісні дні (яких стає дедалі більше з часом) випадкові фізичні системи несподівано починають поводитися, зі статистичної точки зору, більш впорядковано.

Від другої половини минулого століття чимало дослідників закликали звернути увагу на загрозу низки криз для нашої планети. Зростання кількості населення, обмеженість ресурсів прісної води та корисних копалин, забруднення ґрунту, води й повітря речовинами, яких до ХХ ст.

взагалі не існувало, загрозливі політичні тенденції, пов'язані з глобалізацією, — усі ці явища призвели до демографічної, енергетичної, екологічної та геополітичної криз. Перед людством постало складне завдання розроблення антикризових заходів, до якого долучилися науковці різних шкіл і країн.

Слід постійно пам'ятати: "Що посієш, те й пожнеш", тобто якими є вчинки й думки Людини — таким є й матеріальний світ, котрий їх віддзеркалює. Людство має усвідомити залежність стану фізичного світу від впливу колективної свідомості й намагатися формувати позитивне інформаційне поле.

(Далі буде)

Список літ ерат ури

1. Сорокин Питирим. История не ждет, она ставит ультиматум. *Наука и жизнь*. 1989. № 10. С. 54—55.
2. Острцов И. Введение в философию ненасильственного развития. Москва : Великий Град, 2013. 320 с.

Надійшла до редакції 20 листопада 2023 року

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 077DOU:004.774](477)"364"(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2023.11(328).10-16

Елеонора Цуріна,

кандидатка наук із соціальних комунікацій,
доцентка кафедри журналістики

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
eleonoraburdina@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9773-4582>

Контентні трансформації інтернет-видання DOU в умовах воєнного стану

У статті розглянуто результати впливу повномасштабної фази російсько-української війни на контент спеціалізованих медіа на прикладі інтернет-видання для айтівців DOU, обраного як масштабний онлайн-ресурс із потенційною аудиторією в майже 700 тис. зареєстрованих користувачів.

Актуальність дослідження зумовлено загрозою зникнення українських спеціалізованих медіа, яка постала на початку повномасштабного вторгнення через суттєве звуження спектра популярних тем.

Проведені інтерв'ю з головними редакторами стрічки DOU, які обіймали цю посаду впродовж 2022 р., та внутрішня статистика редакції дали змогу простежити зміни в тематичному й жанрово-форматному наповненні медіа.

Проаналізовано та порівняно найрейтинговіші теми матеріалів стрічки за 2021—2022 рр. Констатовано, що хоча аналітика залишається найпопулярнішим сегментом серед читачів, її відсоткова частка в топі 2022 р. зменшилася вдвічі. Окрім теми зберегли чи посилили позиції (наприклад, вхід до професії, висока зарплата). Водночас інтерв'ю з цікавими представниками галузі (поза контекстом війни) і матеріали про релокацію не потрапили до найпопулярніших за 2022 р. через зміну пріоритетів аудиторії та актуальну ситуацію.

Виокремлено головні контентні трансформації в DOU за рік повномасштабної війни: збільшення кількості новин, посилення кореляції з порядком денним, висвітлення актуальних загальнонаціональних тем крізь історії IT-фахівців, розширення жанрово-форматних меж, вплив на контент моделі місіонерської журналістики.

Підсумовано, що такі зміни можна розглядати як адаптаційні заходи медіа. Резюмовано зниження читачької цікавості до воєнної тематики протягом першого півріччя 2022 р.

© Цуріна Е., 2023